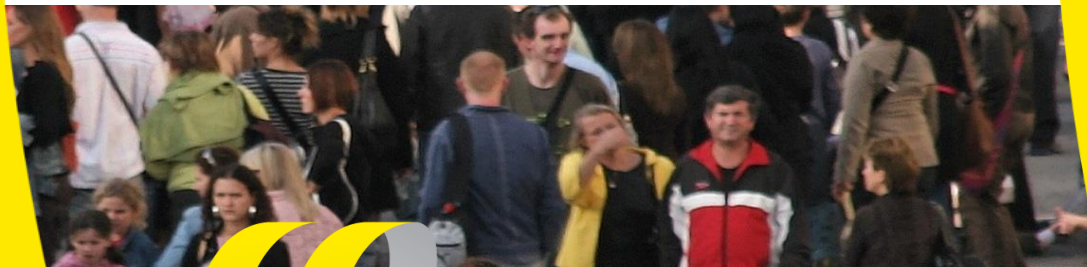

Wie profiteert van het klimaatbeleid?

Verdeling van subsidies en belastingkortingen

Inhoudsopgave

1   Introductie

2   Resultaten

Bijlage A   Toelichting op berekeningen en
verdeling

Bijlage B   Beschrijving van de subsidies en
belastingkortingen

Verdeling baten klimaatbeleid tussen bedrijven en huishoudens

We analyseren de verdeling van de baten van het klimaatbeleid tussen huishoudens en bedrijven.

Onder baten van het klimaatbeleid verstaan we subsidies en belastingkortingen die worden verstrekt in het kader van de energietransitie en het klimaatbeleid. Het gaat dan bijvoorbeeld om de SDE+, de Energie-investeringsaftrek (EIA) en de belastingkortingen in het kader van de salderingsregelingen.

De centrale vraag van het onderzoek is:

Hoe groot zijn de bedragen die bedrijven respectievelijk huishoudens ontvangen/minder hoeven te betalen vanwege subsidies en belastingkortingen in het kader van het klimaatbeleid? En van de bedragen die naar huishoudens gaan: hoeveel gaat naar armere en hoeveel naar rijkere huishoudens?

Scope & aanpak

We gaan bij het bepalen van de bedragen uit van een gelijkblijvende consumptie/productie. Gedragseffecten laten we dus buiten beschouwing. We baseren onze resultaten verder zoveel mogelijk op direct traceerbare, openbare bronnen, zoals begrotingen en budgetten zoals vermeld op de website van RVO. Onder belastingkortingen verstaan we belastinguitgaven en overige fiscale regelingen zoals die zijn opgenomen in bijlage 6 van de Miljoenennota. We geven bedragen zoals die zijn begroot voor het jaar 2017.

Naast de verdeling tussen bedrijven en huishoudens, schatten we kwalitatief de verdeling van baten voor het klimaatbeleid die toevallen aan armere versus rijkere huishoudens.

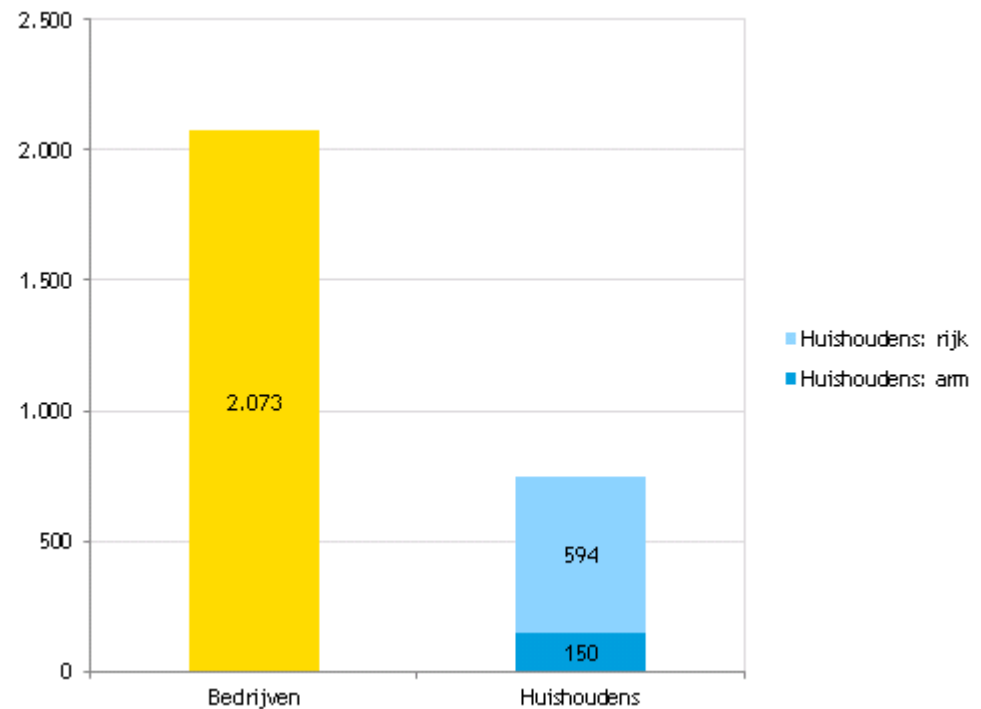
Dat doen we op basis van expert opinion.

In de bijlages geven we de onderbouwing van de bedragen en de verdeling.

Verdeling baten van het klimaatbeleid (miljoen €)

- Bedrijven ontvangen jaarlijks meer dan € 2 miljard aan baten, huishoudens een kleine € 750 miljoen.
- Armere huishoudens ontvangen ongeveer 20% van de baten voor huishoudens, rijkere huishoudens 80%.

Klimaatbaten bedrijven (miljoen €)

- Bedrijven ontvangen meer dan € 2 miljard aan baten in het kader van het klimaatbeleid.
- De grootste posten zijn de exploitatie-subsidies in het kader van de stimulering van hernieuwbare energie: SDE+, SDE en MEP.
- Daarna komen de belastingkortingen EIA, het verlaagd EB-tarief in de glastuinbouw en de MIA/Vamil.
- Een andere grotere post zijn de subsidies in het kader van het topsectorenbeleid.

Regeling	Bedrag	Type
Teruggaaf grootverbruik	5	Belastinguitgave
Vrijstelling groen beleggen forfaitair rendement	27	Belastinguitgave
ISDE	30	Subsidie
Energieakkoord	45	Subsidie
Topsectoren Energie	87	Subsidie
Vamil	40	Belastinguitgave
MIA	97	Belastinguitgave
Verlaagd tarief glastuinbouw	113	Belastinguitgave
Energie-investeringsaftrek	176	Belastinguitgave
MEP	188	Subsidie
SDE	613	Subsidie
SDE+	653	Subsidie
Totaal	2.073	

Bron: Miljoenennota 2017, RVO en eigen berekeningen op basis daarvan.
Zie voor een gedetailleerde beschrijving van de maatregelen en een toelichting op berekeningen de bijlage.

Klimaatbaten huishoudens (miljoen €)

- Huishoudens ontvangen een kleine € 750 miljoen aan baten in het kader van het klimaat-beleid.
- De grootste post is de verlaging fiscale bijtelling van zeer zuinige auto's.
- Daarna komen de salderingsregeling, de STEP en een aantal kleinere regelingen.

Regeling	Bedrag	Type
Vrijstelling groen beleggen forfaitair rendement	27	Belastinguitgave
Subsidie energiebesparing eigen huis	27	Subsidie
Nihiltaarif MRB zeer zuinige auto's	35	Belastinguitgave
ISDE	40	Subsidie
STEP	88	Subsidie*
Salderingsregeling (deel energiebelasting)	95	Overige fiscale regeling
Salderingsregeling (deel ODE + BTW)	28	Overige fiscale regeling
Verlaging fiscale bijtelling IB (zeer zuinige auto's)	404	Belastinguitgave
Totaal	744	

Bron: Miljoenennota 2017, RVO en eigen berekeningen op basis daarvan.

Zie voor een gedetailleerde beschrijving van de maatregelen en een toelichting op berekeningen de bijlage.

* We rekenen de STEP volledig toe aan huurders. Een dergelijke toerekening is gebaseerd op de aanname dat de verlaging van de energiekosten voor woningcorporaties volledig wordt doorgerekend aan de huurders. In de praktijk kan het voorkomen dat slechts een deel van de verlaagde energierekening wordt doorberekend. In dat geval zou een deel van de STEP moeten worden toegerekend aan bedrijven.

Klimaatbaten huishoudens arm VS rijk (miljoen €)

- Zo'n 25% van de baten van het klimaatbeleid valt toe aan huishoudens.
- Hiervan krijgen armere huishoudens zo'n 20% en rijkere huishoudens 80%.

Regeling	Bedrag, valt toe aan:	
	Rijk	Arm
Vrijstelling groen beleggen forfaitair rendement	24	3
Subsidie energiebesparing eigen huis	24	3
Nihiltarief MRB zeer zuinige auto's	26	9
ISDE	36	4
STEP	9	79
Salderingsregeling (deel energiebelasting)	86	10
Salderingsregeling (deel ODE + BTW)	26	3
Verlaging fiscale bijtelling IB (zeer) zuinige auto's	364	40
Totaal	594	150

Bron: Miljoenennota 2017, RVO en eigen berekeningen op basis daarvan.

Zie voor een gedetailleerde beschrijving van de maatregelen en een toelichting op berekeningen de bijlage.

Baten voor bedrijven

Regeling	Bedrag	Type	Budget/raming budgettair belang	Bron
Teruggaaf grootverbruik	5	Belastinguitgave	raming	Miljoenennota 2017
Vrijstelling groen beleggen forfaitair rendement	27	Belastinguitgave	Raming	Miljoenennota 2017, verdeling bedrijven-huishoudens berekeningen CE Delft*
Energieakkoord	45	Subsidie	Budget	Begroting EZ
ISDE	30	Subsidie	Budget	RVO, verdeling bedrijven-huishoudens berekeningen CE Delft op basis gegevens RVO**
Topsectoren Energie	87	Subsidie	Budget	Begroting EZ
Vamil	40	Belastinguitgave	Raming	Miljoenennota 2017
MIA	97	Belastinguitgave	Raming	Miljoenennota 2017
Verlaagd tarief glastuinbouw	113	Belastinguitgave	Raming	Miljoenennota 2017
Energie-investeringsaftrek	176	Belastinguitgave	Raming	Miljoenennota 2017
MEP	188	Subsidie	Budget	Begroting EZ
SDE	613	Subsidie	Budget	Begroting EZ
SDE+	653	Subsidie	Budget	Begroting EZ

Toelichting:

* Voor de verdeling tussen bedrijven en huishoudens is ervan uitgegaan dat de helft van het belastingvoordeel toevallt aan huishoudens en de helft aan bedrijven;

** Van RVO zijn gegevens ontvangen over aantallen apparaten en hoogte van subsidies die zijn verstrekt aan huishoudens en bedrijven in 2016. Op basis van die gegevens heeft CE Delft een sleutel berekend voor de verdeling van het budget 2017 over huishoudens en bedrijven.

Baten voor huishoudens

Regeling	Bedrag	Type	Budget/raming budgettair belang	bron
Vrijstelling groen beleggen forfaitair rendement	27	Belastinguitgave	Raming	Miljoenennota 2017, verdeling bedrijven-huishoudens berekeningen CE Delft*
Subsidie energiebesparing eigen huis	27	Subsidie	Budget	Berekening CE Delft op basis gegevens RVO**
Nihiltarief MRB zeer zuinige auto's	35	Belastinguitgave	Raming	Miljoenennota 2017
ISDE	40	Subsidie	Budget	RVO, verdeling bedrijven-huishoudens berekeningen CE Delft op basis gegevens RVO***
STEP	88	Subsidie	Budget	Berekening CE Delft op basis gegevens RVO****
Salderingsregeling (deel energiebelasting)	95	Overige fiscale regeling	Raming	Miljoenennota 2017
Salderingsregeling (deel ODE + BTW)	28	Overige fiscale regeling	Raming	Berekening CE Delft op basis gegevens Miljoenennota 2017 en belastingdienst*****
Verlaging fiscale bijtelling IB (zeer) zuinige auto's	404	Belastinguitgave	Raming	Miljoenennota 2017

Toelichting:

* Voor de verdeling tussen bedrijven en huishoudens is ervan uitgegaan dat de helft van het belastingvoordeel toevalt aan huishoudens en de helft aan bedrijven;

** Op de website van RVO staat vermeld dat het budget van de regeling 60 M is, voor de periode van 15 september t/m 31 december 2018. Dit bedrag is omgerekend naar een bedrag per jaar.

*** Van RVO zijn gegevens ontvangen over aantallen apparaten en hoogte van subsidies die zijn verstrekt aan huishoudens en bedrijven in 2016. Op basis van die gegevens heeft CE Delft een sleutel berekend voor de verdeling van het budget 2017 over huishoudens en bedrijven.

**** Op de website van RVO staat vermeld dat het budget van de regeling 395 M is, voor de periode van medio 2014 t/m 31 december 2018. Dit bedrag is omgerekend naar een bedrag per jaar. We gaan ervan uit dat deze subsidie uiteindelijk ten goede komt aan de huurders (in de vorm van een verlaging van de energielasten).

***** Op basis van Salderingsregeling (deel energiebelasting) en de hoogte van de energiebelasting kan worden uitgerekend hoeveel kWh is gesaldeerd. Dit aantal is vermenigvuldigd met de ODE heffing. Daar is bij opgeteld 21% BTW over de gedeelde energiebelasting en ODE.

Bijlage 1. Toelichting op berekeningen en verdeling

Regeling	Rijk	Arm	Toelichting
Vrijstelling groen beleggen forfaitair rendement	90%	10%	Om van deze regeling gebruik te maken, moet een huishouden beschikken over vermogen dat belegd kan worden
Subsidie energiebesparing eigen huis	90%	10%	Subsidieregeling is gericht op huizenbezitters. Het gemiddeld inkomen van huizenbezitters is bijna 2* zo hoog als van bewoners van huurhuizen (bron: BZK, 2016). Om van deze regeling gebruik te maken, moet een huishouden bovendien beschikken over eigen vermogen dan naast de subsidie kan worden geïnvesteerd.
Nihil tarief MRB zeer zuinige auto's	75%	25%	Om van deze regeling gebruik te maken, moet een huishouden beschikken over het vermogen om een (duurdere) volledig elektrische auto of een zeer zuinige auto aan te schaffen.
ISDE	90%	10%	Om van deze regeling gebruik te maken, moet een huishouden beschikken over vermogen dat kan worden geïnvesteerd
STEP	10%	90%	Subsidieregeling is gericht op gereguleerde huursector
Salderingsregeling (deel energiebelasting)	90%	10%	Om van deze regeling gebruik te maken, moet een huishouden beschikken over vermogen dat kan worden geïnvesteerd
Salderingsregeling (deel ODE + BTW)	90%	10%	Om van deze regeling gebruik te maken, moet een huishouden beschikken over vermogen dat kan worden geïnvesteerd
Verlaging fiscale bijtelling IB (zeer) zuinige auto's	90%	10%	Om van deze regeling gebruik te maken, moet een huishouden een leaseauto rijden.

Toelichting:

- De percentages zijn een indicatie van de verdeling, geschat op basis van expert opinion.
- Rijkere huishoudens zijn de 50% huishoudens met de hoogste inkomens, armere huishoudens zijn de 50% huishoudens met de laagste inkomens. Huizenbezitters hebben over het algemeen een hoger inkomen dan huurders. Uit cijfers van BZK (2016) blijkt dat het gemiddeld inkomen voor het jaar 2014 van een huishouden in een koopwoning € 43.100 was. Een huishouden in een huurwoning heeft gemiddeld een inkomen van € 22.700.

Bijlage 2. Beschrijving van de subsidies en belastingkortingen (vervolg)

Teruggaaf grootverbruik
Teruggaaf van energiebelasting voor het elektriciteitsgebruik boven de 10 miljoen kWh bestaat voor energie-intensieve bedrijven die deelnemen aan een convenant ter verbetering van de energie-efficiëntie.
Verlaagd tarief glastuinbouw
In ruil voor verlaagd tarief Energiebelasting heeft de glastuinbouwsector met de overheid afspraken gemaakt over een CO ₂ -emissie plafond.
Vrijstelling groen beleggen forfaitair rendement
Regeling groen beleggen. De overheid geeft een belastingvoordeel aan 'groene' beleggers.
Energieakkoord
De overheid geeft subsidie aan projecten in het kader van het energieakkoord: de demonstratie-regeling Energie Innovatie en Projecten energieakkoord SER.
ISDE
Subsidie op de aanschaf van zonneboilers, warmtepompen, biomassaketels en pellet-kachels. De regeling is zowel voor particulieren als voor zakelijke gebruikers.
Topsectoren Energie
In het kader van de Topsector Energie geeft de overheid subsidie: tenderregeling Energie-innovatie, SDE+ projecten, Energie-innovatie (IA) en de Green Deal
Vamil
Vervroegde afschrijving milieu-investeringen. Op basis van de vervroegde afschrijving milieu-investeringen (VAMIL) mag willekeurig worden afgeschreven op door de Minister van I&M aangewezen milieu-investeringen (Milieulijst). Voor investeringen vanaf 2011 is de willekeurige afschrijving beperkt tot 75%. Deze regeling leidt voor de belastingplichtige tot een liquiditeits- en rentevoordeel.
MIA
Milieu-investeringsaftrek. De milieu-investeringsaftrek is een extra aftrek op de fiscale winst voor milieu-investeringen die bij ministeriële regeling worden aangewezen. Er zijn drie verschillende categorieën op de Milieulijst, waarbij <u>respectievelijk</u> 36%, 27% en 13,5% aftrek wordt verleend.
Energie-investeringsaftrek (EIA)
Op grond van de EIA wordt een extra aftrek op de fiscale winst verleend voor door de Minister van EZ aangewezen investeringen in <u>nieuwe</u> energiebesparende bedrijfsmiddelen en maatregelen. De energie-investeringsaftrek is in 2016 verhoogd van 41,5 naar 58 %.
MEP
Milieukwaliteit van de Elektriciteitsproductie. De MEP-subsidie is verleend aan elektriciteitsproducenten met wind-, zon- en waterkracht en biomassa. Producenten konden tot 18 augustus 2006 een subsidieaanvraag indienen. Projecten met een MEP-beschikkingen ontvangen MEP-subsidie tot aan het einde van de subsidietermijn.

Bijlage 2. Beschrijving van de subsidies en belastingkortingen

SDE
De SDE-regeling is de opvolger van de MEP. Ging in op 1 januari 2008. De SDE is een exploitatiesubsidie die het verschil vergoedt tussen de kostprijs van hernieuwbare energie en de marktprijs (de onrendabele top) voor projecten op het gebied van hernieuwbaar gas en hernieuwbare elektriciteit. De regeling is daarmee breder dan de MEP. Met ingang van 2011 is de SDE omgevormd en aangepast tot de SDE+.
SDE+
De SDE+ is de opvolger van de SDE. Ging in op 1 januari 2011. Subsidie verstrekt aan producenten hernieuwbare energie. Projecten met een SDE+-beschikking ontvangen SDE+-subsidie tot aan het einde van de subsidietermijn.
Subsidie energiebesparing eigen huis
Subsidie voor het nemen van maatregelen voor energiebesparing. Eigenaar-bewoners en Verenigingen van Eigenaren kunnen gebruik maken van de regeling.
Nihil tarief MRB zeer zuinige auto's
Per 1 januari 2014 geldt er voor auto's met een CO ₂ -uitstoot die niet hoger is dan 50 gr/km een nihil tarief. Per 1 januari 2016 geldt deze vrijstelling alleen voor volledig elektrische auto's. Voor auto's met een CO ₂ -uitstoot die niet hoger is dan 50 gr/km geldt per 1 januari 2016 een half tarief.
STEP
Stimuleringsregeling energieprestatie huursector. Woningcorporaties en andere verhuurders van bestaande huurwoningen waarvan de huurprijs onder de liberalisatiegrens ligt komen in aanmerking. Subsidiabele maatregelen zijn gericht op het verbeteren van de energieprestatie één of meerdere huurwoningen.
Salderingsregeling
De salderingsregeling in de energiebelasting geldt voor kleinverbruikers die zonnepanelen hebben. Per kalenderjaar wordt de verbruikte elektriciteit weggestreept tegen de terug geleverde elektriciteit. Voor salderen is de bovengrens het eigen jaarlijkse verbruik. Voor de geproduceerde elektriciteit boven het eigen verbruik ontvangt de kleinverbruiker van zijn energieleverancier een teruglever-vergoeding.
Verlaging fiscale bijtelling IB (zeer) zuinige auto's
Indien door de werkgever een auto ter beschikking wordt gesteld, geldt er een fiscale bijtelling. De bijtelling wordt forfaitair bepaald en bedraagt in beginsel 25% van de catalogusprijs. Bij auto's met lagere uitstoot dan bepaalde grenzen is de bijtelling lager. Zowel de uitstootgrenzen als het forfaitaire bijtellingspercentage kan jaarlijks wisselen.

Colofon

Delft, CE Delft, maart 2017

Deze publicatie is geschreven door:
Robert Vergeer (015-2150139, vergeer@ce.nl)

Publicatienummer: 17.7L42.34

Klimaatverandering / Overheidsbeleid / Beleidsinstrumenten / Subsidies /
Belastingen / Bedrijven / Huishoudens

Opdrachtgever: Milieudefensie

Alle openbare CE-publicaties zijn verkrijgbaar via www.ce.nl

© copyright, CE Delft, Delft

CE Delft
Committed to the Environment

CE Delft draagt met onafhankelijk onderzoek en advies bij aan een duurzame samenleving. Wij zijn toonaangevend op het gebied van energie, transport en grondstoffen. Met onze kennis van techniek, beleid en economie helpen we overheden, NGO's en bedrijven structurele veranderingen te realiseren. Al 35 jaar werken betrokken en kundige medewerkers bij CE Delft om dit waar te maken.